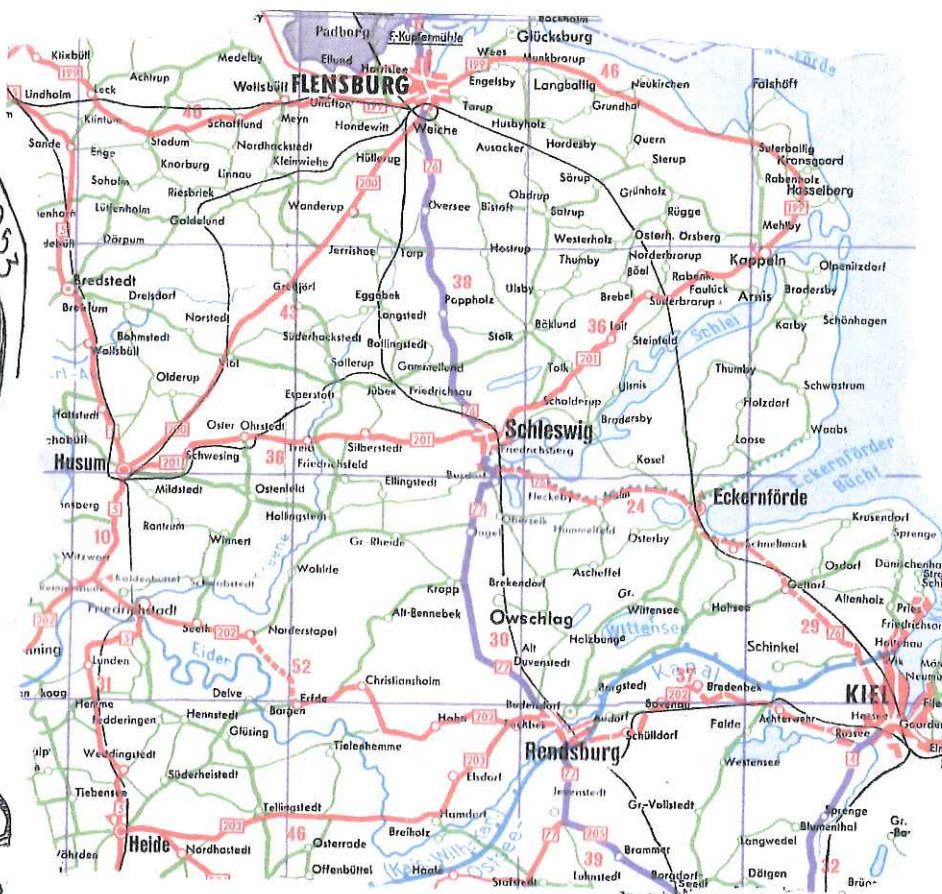
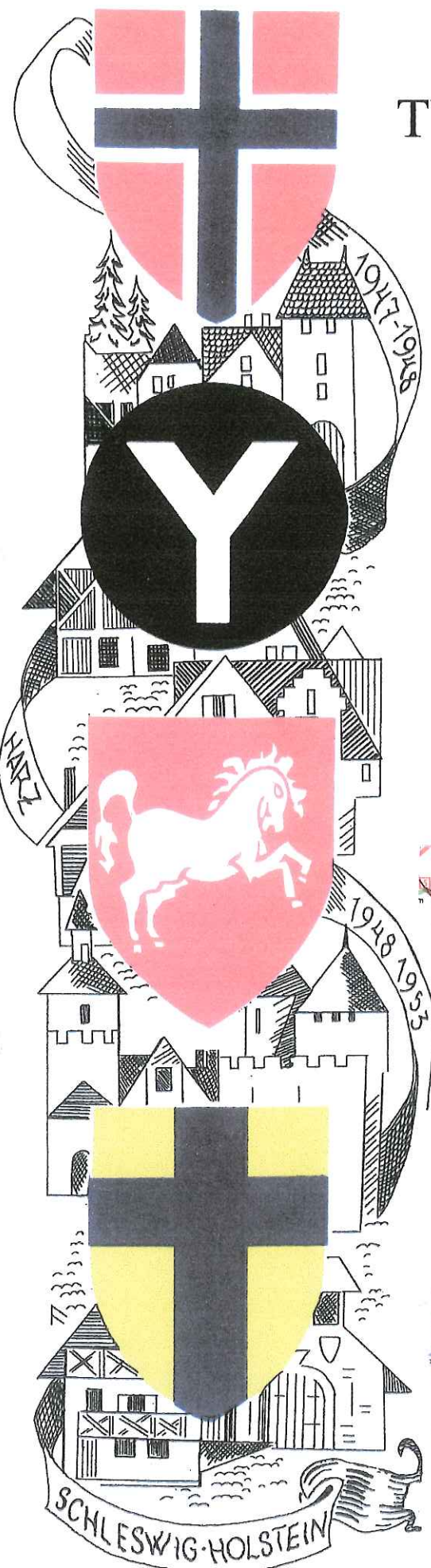

TIL
TYSKLAND FOR FREDEN
I BRIGADE 502

Ved Helge Aas.

Tjeneste i Sambandskompaniet.
Seefliegerhorst, Schleswig.

TIL TYSKLAND FOR FREDEN

9. april 1940 var jeg på vei til skolen og passerte lensmannseiendommen i Vinger. Der ble jeg stoppet av lensmannens datter. Hun fortalte at det var blitt krig i landet, og at det ikke ble noe skole den dagen. Få dager senere kom tyskerne frem til Kongsvinger. For å hindre tyskernes fremrykning var det meningen at Kongsvinger bru over Glomma skulle sprenges. Sprengingen lyktes bare delvis. Ved lensmannens inspeksjon av sprengingen, viste det seg at tyskerne likevel hadde klart å ta seg over brua. Lensmannen ble drept av de tyske soldatene i det han forsøkte å komme seg vekk.

10 år senere skulle jeg selv reise ned til Tyskland som ung soldat. Tyskland tapte krigen i 1945. De allierte stormaktene med USA, Storbritannia, Frankrike og Sovjetunionen delte Tyskland inn i hver sin sone for å sikre freden.

Britene anmodet om norsk bistand i deres okkupasjonszone. Etter krigen var Norge uten mobiliseringshær, og manglet våpen og militærutstyr. Britene stilte derfor med materiell, våpen og uniformer. Etter et halvt års opplæring og øvelse ble den første brigaden av om lag 4200 unge nordmenn sendt til Tyskland i februar 1947.

I januar 1950 ble jeg innkalt til militærtjeneste ved Hærens Sambandskole på Jørstadmoen i Fåberg. Det var først en rekruttperiode med eksersis og våpentrening. Vi ble tidlig kjent med at vi skulle delta ved brigade 502 i Tysklandsbrigaden. I den sammenheng ble det bestemt hvilke oppgaver hver enkelt soldat skulle ha. Jeg ble tildelt oppgaven som radiotelegrafist. Ved siden av ordinær militærtrening fikk jeg opplæring i bruk av radiosender, mottaker, morse og kodespråk.

I august 1950 var det vår tur til å reise til Tyskland for å avløse sambandskompaniet ved brigade 501. Turen fra Oslo til Tyskland foregikk med et skip beregnet for trosskipstransport. Skipets navn var KNM Svalbard.

De første brigadene var stasjonert i Harz-området. I løpet av høsten 1948 ble de norske styrkene flyttet til Schleswig-Holstein i Nord-Tyskland. Sambandskompaniet, sanitetskompaniet og militærpolitiet hadde forlegning i en tidligere tysk militærleir utenfor byen Schleswig.

Leiren var i god standard med toetasjes kaserner. Jeg ble innlosjert på et 6-mannsrom med vannklosett, dusj og vaskerom i samme korridor. Det var i tillegg et eget kantinebygg i leiren som var lyst og rent. Fasilitetene var en stor overgang fra Jørstadmoen hvor vi holdt til i slitne tyske brakker uten innlagt vann.

Under oppholdet i Schleswig hadde vi mindre øvelser i leiren med radiosamband, fysisk trening og våpenøvelser. Ved større manøvrer stilte jeg som radiotelegrafist for 3. bataljon i brigaden. Vi deltok i en større manøver med britiske soldater lenger syd i Tyskland. Forflytningen av brigaden foregikk med bilkolonner og tog. Sambandskompaniet hadde en egen vintermanøver i fjellområdet Harz med telting og skigåing.

Tysklandbrigadens opprinnelige oppdrag var å delta i en fredelig okkupasjon av Tyskland. Oppdraget ble imidlertid påvirket av den kalde krigen mellom øst og vest. Sovjetunionen opprettholdt en tyngre militær styrke etter krigen selv om USA og Storbritannia demobiliserte sine styrker. Sovjetunionen bidro også sterkt til kommunistisk maktovertagelse i flere østeuropeiske land.

Spenningsnivået mellom øst-vest forholdet ble forsterket ved at det kommunistiske Nord-Korea i juni 1950 angrep sine landsmenn i sør. Etter at Kina i november 1950 støttet Nord-Korea, så fryktet mange at en tredje verdenskrig kunne bryte ut.

Den norske regjering vedtok i juli 1950 at Tysklandsbrigaden skulle sinke en eventuell sovjetisk fremrykning mot den danske grense. Britiske og danske militærstyrker skulle ta del i dette. Det ble gjort omfattende forberedelser til sprengning av broer, sluser og fergesteder ved Kiel-kanalen. Sprengingene ville føre til at betydelige områder ble lagt under vann i nordvestlige deler av Schleswig-Holstein, og da som et effektivt hinder mot sovjetiske stridsvogner.

Under min tjeneste i Tysklandsbrigaden merket jeg ikke noe konkret til en reell trussel fra øst. I ettertid ble jeg kjent med at brigade 502 også var i beredskap for å ta del i forsvaret av Schleswig-Holstein.

Vi som var med i Tysklandsbrigaden fikk gode muligheter til å reise ved permisjoner. Vi fikk utdelt egne reisepass. Disse ble benyttet som betalingsbok ved togreiser, mat og opphold på overnattingssteder for soldater. En av turene mine gikk til byen Köln. Den var som andre tyske

byer ganske utbombet, men katedralen Kølnerdomen med sine majestetiske tårn stod der nærmest urørt. Den eneste synlige skaden var et stort granathull tvers igjennom et av tårnene. Juleferien tilbragte jeg sammen med noen medsoldater i de østeriske alper ved grensen til Tyskland. Vi lånte skiutstyr og utforsket det bratte landskapet. En dag besteg vi det kjente fjellet Zugspitze, som ligger midt på grensen mellom Tyskland og Østerrike.

I februar 1951 returnerte brigade 502 til Norge. Sambandskompaniet skulle dimitteres ved ankomst til Jørstadmoen, men ble holdt tilbake til utgangen av mars 1951. Dette skyldes trolig den spente situasjonen mellom øst og vest.

Tjenesten i Tysklandsbrigaden ga meg mange inntrykk og minner for livet.

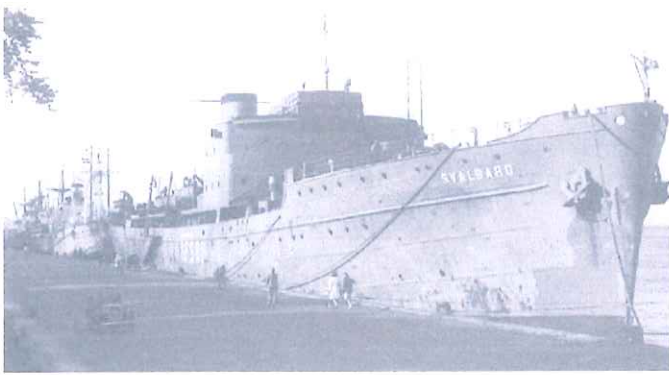
TYSKLANDSBRIGADENS VETERANARBEID

Tysklandsbrigaden ble avviklet våren 1953. Til sammen hadde det i denne tjenesten deltatt i overkant av 50 000 soldater fra hele Norge. På Akershus festning står det en minnestein med navn på 46 unge menn som mistet livet under sin tjeneste i Tysklandsbrigaden ved ulike hendelser.

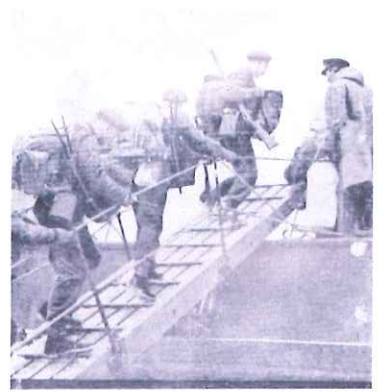
I ettertid ble det dannet et veteranforbund med lokale foreninger spredt over hele Norge. I Follo ble det stiftet en lokal forening i 1989 som på det meste hadde 152 medlemmer. I dag er forbundet nedlagt, men fortsatt består noen lokale foreninger. Medlemstallet har av naturlige grunner gått drastisk ned. Det har gjennom mange år vært mye hygge og sosialt samvær for medlemmene i forbindelse med årsmøter og turer. Det har også vært meget god kontakt med Forsvaret som har lagt mye til rette for veteranene. Blant annet kan vi fra Tysklandsbrigaden benytte Forsvarets veteransenter på Bæreia ved Kongsvinger.

Ski, 20.10.2020

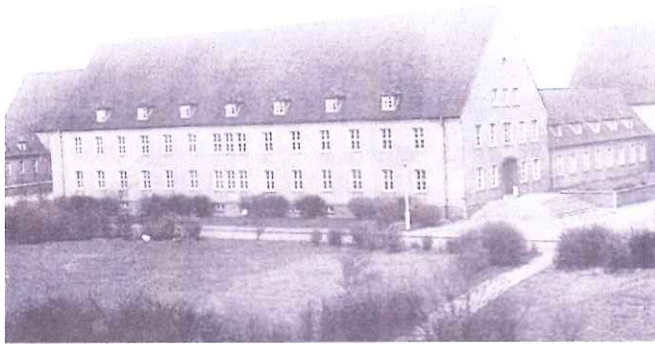
Helge Aas

Troppetransportskipet Svalbard

Vi går ombord

Typisk tysk militærkaserne.

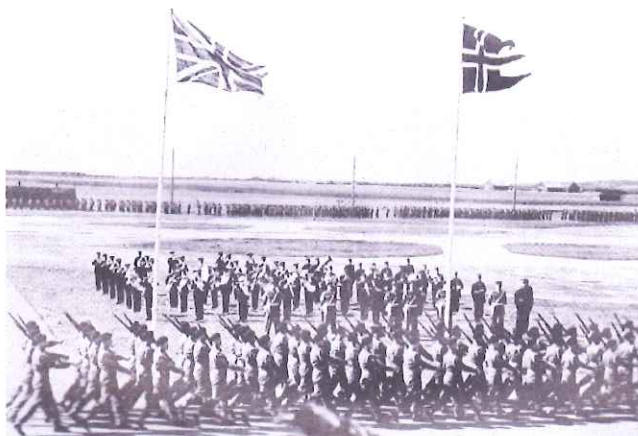
Helge på Zugspitze

General Dwight D. Eisenhower inspiserer.

«Bedre 5 min. for sent enn mange år for tidlig.»

Avslutningsparaden på Schleswig Land.

Flagget fires og pakkes ned. Brigaden reiste hjem i april/mai 1953.

5. YORKSHIRE DIVISJON

HAMBURG DISTRICT

HANNOVER DISTRICT

Medaljeutdeling 2007

Styremedlemmene 2018.

Minnetavlen på Akershus festning.

Museumstur til Rendsburg 2012.

Kirkeparade i Schleswig 2003

Velkommen til Bæreia ved Kongsvinger.

**STYREMEDLEMMENE I TYSKLANDSBRIGADENES VETERAN
FORENING AVD. FOLLO 2018**

**Viser til siste side om Tysklandsbrigaden med bilde av styremedlemmer i
avd. Follo fra 2018.**

Bak fra venstre:

**Halvar Berntsen, Kolbotn - Erik Pedersen, Nordre Frogn - Håvard
Svennevig, Ås**

Foran fra venstre:

Halvor Holtestaul, Ås - Helge Aas, Ski